

Menningar- og viðskiptaráðuneyti
Skrifstofa menningar og fjölmiðla
mvf@mvf.is

Efni: Umsögn um breytingu á ákvæðum fjölmiðlalaga er varða stuðning til einkarekinna fjölmiðla.

Vísað er til gagna máls sem birt eru í samráðsgátt stjórnvalda.

Gerðar eru eftirtaldar fimm athugasemdir við frumvarpsdrög og skýringar:

1. *Um umsóknarfrest*

Gert er ráð fyrir að umsóknarfrestur færist frá 1. ágúst ár hvert, svo sem verið hefur, til 1. október. Stuðningurinn er vegna næstliðins rekstrarárs og stuðningshæfs kostnaðar sem féll til á því ári. Gera má ráð fyrir að útgreiðsludagur stuðningsins færist til sem nemur tilfærslu umsóknarfrests. Búast má því við að greiðslur skv. ákvörðun úthlutunarnefndar fari fram að áliðnum nóvember, eða nær ellefu mánuðum eftir að rekstrarári lýkur. Stuðningshæfur kostnaður í rekstri fjölmiðla fellur til á öllu rekstrarárinu, jafnt og þétt ef að líkum lætur. Þannig geta liðið nær tvö ár frá því fyrsti hluti stuðningshæfs kostnaðar fellur til þar til stuðningurinn er greiddur út. Til grundvallar stuðningsfyrirkomulagi er lagt að fjölmiðlar þurfi fjárhagslegan stuðning við starfsemi sína. Allur frestur á veitingu slíks stuðnings hlýtur því að vera bagalegur. Þau rök eru aðallega færð fram fyrir breytingunni að hún sé til að taka tillit til sumarleyfa. Til að koma til móts við það sjónarmið hefði verið nær að færa frestinn frammar í stað þess að færa hann aftur.

2. *Um öflun álits sérfróðra aðila*

Því er nú hagað þannig að kostnaður vegna starfa úthlutunarnefndar dregst frá heildarfjárhæð stuðnings til einkarekinna miðla. Með sambærilegum rökum og liggja að baki því fyrirkomulagi má líklega gera ráð fyrir að kostnaður vegna öflunar álits frá sérfróðum aðilum. Ekki er þó fjallað um það atriði í frumvarpinu. Nauðsyn er á að fyrir liggi hvort það sé hugsunin og þá hvort sá kostnaður dragist frá þeirri fjárhæð sem fyrirhugað er að úthluta til þess aðila sem álitid varðar eða heildarfjárhæð til úthlutunar.

3. *Um greinargerð um ráðstöfun styrkjjár*

Í kröfunni um greinargerð hefur gleymst að stuðningurinn er veittur vegna þegar útlagðs stuðningshæfs kostnaðar. Greinargerð um ráðstöfun fjárlins getur því vart greint frá öðru en féð hafi verið nýtt til að mæta þeim stuðningshæfa kostnaði. Annað væri upp á teningnum ef stuðningurinn væri vegna óunninna verka. Í því tilviki væri varla nema sjálfsagt að greint sé frá hvernig honum var ráðstafað.

4. *Um frádráttarbærni annarra opinberra styrkja*

Dæmi eru um að fjölmiðlar ráðist í gerð efnis sem telst menningarlega eða þjóðhagslega mikilvægt en erfitt reynist að afla auglýsingatekna í í tengslum við birtingu efnisins. Í þeim tilvikum er oft leitað til opinberra aðila eftir styrkjum svo verða megi af verkefninu. Ákvæði um að draga skuli slíka styrki frá styrkhæfum kostnaði er beinlínis fallið til þess að einkareknir fjölmiðlar sniðgangi gerð efnis af þessu tagi.

Um leið má benda á að ekki ekki fæst séð að sambærilegt fyrirkomulag og hér er lýst sé við lýði varðandi framlög úr ríkissjóði til ríkisútvarpsins. Það yki því enn á ójafnræði á fjölmiðlamarkaði ef það sama yrði ekki látið ganga yfir alla miðla sem þiggja fé úr ríkissjóði í þessu tilliti.

5. *Um heildarfjárhæð stuðnings*

Vert er að lokum að gera heildarfjárhæð stuðnings að umtalsefni. Hún er fyrirhuguð „allt að“ 400 milljónir króna vegna yfirstandandi árs og er áþekk þeirri fjárhæð sem úthlutað hefur verið frá því stuðningsfyrirkomulaginu var komið á. Verðlag í landinu hefur samt hækkað umtalsvert og um þessar mundir mælist verðbólga á níunda prósent á ársgrundvelli. Sú verðbólga birtist einnig í kostnaði sem stofnað er til í rekstri einkarekinna miðla. Úr því valin var sú leið að styðja við rekstur einkarekinna miðla með þessum hætti, ætti að mega gera ráð fyrir að fjárhæðin taki breytingum til sæmræmis við verðlag að minnsta kosti. Vakin er athygli á að greiðslur til rekstrar ríkisútvarpsins hafa hækkað umtalsvert á því tímabili sem fyrirkomulag stuðningsins hefur verið við lýði. Verði frumvarp til fjárlaga 2023 samþykkt í þeirri mynd sem það var lagt fram hvað varðar framlag til stofnunarinnar, hafa greiðslur úr ríkissjóði aukist um 720 milljónir króna til hennar á tveimur árum. Það er nær tvöföld sú fjárhæð sem nemur heildarstuðningi við einkarekna miðla eins og hann var fyrir árið 2021.

Reykjavík 25. október, 2022

f.h. Torgs ehf.

Jon Þórisson
forstj.